

Algemeen Dagblad Sport en Sportwereld

In het begin van de jaren zeventig zaten vele sportliefhebbers gedurende twee uren gekluisterd aan hun transistor, die afgestemd stond op het sportprogramma van Radio Noordzee, dat eruit ging onder de noemer 'Algemeen Dagblad Sport en Sportwereld.' Nico Steenbergen zat destijds in het redactieteam van het programma en haalt herinneringen aan dit unieke zeezender programma op.

Nico Steenbergen (studio aan land 1972)
Collectie; Steenbergen

Hij zat er een beetje tussenin. RNI directeur John de Mol was, als het om radio ging, eigenlijk van de oude stempel. Niet zo raar, want als zanger was hij jarenlang te horen geweest op de gewone radio waar Hilversum 1 en 2 in die tijd voor doorgingen. Maar op zee waren de tijden natuurlijk allang veranderd. Dat wist De Mol ook wel, dat hadden Willem van Kooten en Jan van Veen hem voorgedaan, maar toch, de vormgeving van het oude Hilversum was stiekem echt het voorbeeld van kwaliteit.

John de Mol Sr. Foto RNI Archief

En daarom kwamen er programma's als "In of uit bed" van Hennie Speijker en Theo de Vos en: "Met Piet in zee" van Piet Römer. En Pierre Kartner werd binnengehaald voor "De Vader Abraham Show" elke zondag van 1300 tot 1400, later van 17.00 tot 19.00. Kartner was overigens weer snel weg. Rob Out dreigde met een boycot van zijn platen als hij niet snel naar Veronica zou overstappen.

En De Mol wilde een sportprogramma. In februari 1972 lag er een voorstel van Bert Spaak op tafel. Het zou geen goedkoop programma worden. Veel interviews, veel montagewerk, noem maar op. Als financiers werden Football International en Mars genoemd. Uitzending op zaterdag tussen 10.00 en 12.00. Maar begin april dat jaar was het nog niet rond. Er werd nu onderhandeld met het Algemeen Dagblad. Intussen was besloten dat het "Algemeen Dagblad Sport en Sportwereld" ging heten en dat Alfred Lagarde zou gaan presenteren.

XX
New line up in weekend programmes on RNI.

There is a new line up in Dutch programmes during the weekend on RNI, On Saturday morning from 10.00 a.m. till 12.00 a.m. there is a sport program presented by Alfred La Garde and the program is sponsored by one of the biggest Dutch Newspapers "Het Algemeen Dagblad". On Sunday afternoon is a new show presented by well known songwriter and singer Pierre Kartner alias Vader Abraham.

Aankondiging in Pirate Radio News Juni 1972.

Waar ook geen twijfel over bestaat is wie er de baas was. Dat was Bert Spaak, zoon van de toen populaire sportverslaggever Bob Spaak. En Bert had een fraai gezelschap medewerkers meegenomen. Zo was daar vriend en basketbal deskundige Mart Smeets die al snel tot de kern van het productieteam zou gaan behoren. Zwemmer Harrie Vriend maakte reportages over zijn eigen sport. Hidde van de Ploeg, eerst algemeen verslaggever, later de maker van series als "Mysterieuze Krachten in de Sport" en "Is seks voor de wedstrijd schadelijk?". Harry Vermeegen eerst manusje van alles, later vooral voetbalreporter. En E. Barkey-Wolf, de verslaggever paardensport van het Algemeen Dagblad. E., al wat ouder dan de gemiddelde medewerker, was de enige die niet met zijn voornaam, Eli, werd aangekondigd. Zijn verslagen en voorspellingen wie de paardenkoersen zouden winnen kwamen per telefoon; Eli was zelden in de studio.

Nico Steenbergen. Foto: OEM

(Ongetwijfeld zijn er meer medewerkers geweest. Ik herinner me vaag een vrouw en ik weet ook niet meer of Hans Prakke toen al meedeed)

Bert Spaak leverde op het eerste gezicht wat John de Mol voor ogen had. Een radioprogramma met een, in opzet, Hilversumse sfeer. Tune, aankondiging met inhoudsopgave, plaatje, reportage, weer een plaatje, nog een reportage..... en maar liefst twee uur lang. Maar in de vormgeving zaten hier en daar nieuwe elementen. Een uptempo tune, Money Runner van Quincy Jones, voor elke sport een eigen muzikale introductie en het nadrukkelijk profileren van de verslaggevers die daardoor enige status kregen.

Zoals het hoort vond Bert dat de productie van een radioprogramma geen democratisch proces is. Hij maakte vrijwel alles zelf. Zoals bijna alle introductie jingles van de verschillende sporten waarin ook vaak zijn eigen stem te horen was en waarvoor de LP Connection van trompettist Don Ellis tot op het bot werd geplunderd. Die neiging tot complete controle was echter geen garantie voor een efficiënt verloop van het productieproces.

Hoes Don Ellis Collectie: Steenbergen

Donderdagmiddag, een uur of één. De heren Spaak en Smeets betreden, vaak samen, het Radio Noordzee pand op het terrein van de "Hofstede Oud Bussem" in Naarden. Er zijn dan twee studio's gereserveerd. Een van de drie "gewone", dus met een technicus, en de zelfbediening in de pijpenla naast het toilet. De technici, meestal Jack Aalten of Ferry de Groot, weten dan al wat ze kunnen verwachten: lange discussies over de opzet en montage van de onderwerpen. Niet dat ze daar ook maar iets over te zeggen hebben. Spaak houdt kantoor in de pijpenla en snijdt daar, op een Telefunken M5 recorder, met mes en plakband de items aan elkaar. Ook die van de verslaggevers. Het duurt lang en de studio, waar De Groot en Aalten zitten staat, een enkel telefonisch interview daargelaten, grotendeels leeg. Na een paar weken leidt dat tot toenemende irritatie tussen Spaak en programmaleider Tony Berk, die elkaar, in de maanden daarna, regelmatig voor rotte vis uitmaken.

Mart Smeets Foto: Rob Bakker

Rond een uur of zeven, er was dan nog geen seconde van het programma op band gezet, was het tijd voor het diner. Ook daarbij diende men zijn plaats te kennen. Spaak en Smeets vertrokken met onbekende bestemming, de rest, Vermeegen, Van der Ploeg, Aalten

of De Groot, ik en wie er verder nog was, vrijwel altijd naar het Chinese restaurant Golden Globe in Laren. Daar zorgde Harry steevast voor de vrolijke noot, deed dat luidruchtig, en met veel lichaamsbeweging wat regelmatig tot beschadigd serviesgoed leidde. Er is tenminste één restauranthouder die blij was met het Verdrag van Straatsburg.

Wekelijkse aankondiging in Algemeen Dagblad

Negen uur, half tien. De club druppelt de Hofstede weer binnen. Weer monteren, weer discussies. Henk van Reyendam wacht tot hij de kop van de uitzending kan maken. Spaak wil daar een aparte stem voor. Als het meezit, begint de opname tegen elf uur, maar bijna altijd is het na middernacht. De opener vereist timing dus die gaat apart. Dan kan Van Reyendam naar huis. Een klein gezelschap, Spaak, Smeets, de technicus van dienst en ik, blijft achter.

Wat volgt is vaak een moeizame en langdurige opname. Er is een rudimentair draaiboek waarvan naar believen wordt afgeweken. Teksten worden ter plekke geïmproviseerd. Een montage die toch eigenlijk niet bevalt wordt opnieuw in elkaar gesneden. Hoogst zelden wordt een uur in één take op band gezet.

In zo'n proces gaat er wel eens wat mis. De technicus blundert, de presentator stottert een onsamenvangende tekst. Daar staat, toen volstrekt ongebruikelijk in Hilversum, een sanctie op. En een met een duidelijke naam: De Reet. Het geven van De Reet is een gezamenlijk besluit van Spaak en Smeets. Ook daarover wordt vaak lang gesproken. Niet over wie De Reet geeft, dat is steevast Mart Smeets. En ook niet over vorm van de sanctie. Het slachtoffer dient Mart recht aan te kijken, waarna deze zich 180 graden draait en langzaam zijn broek laat zakken. Daardoor wordt De Reet zichtbaar en moet de dader net zo lang kijken tot de heren het welletjes vinden. Ik kan De Reet nog steeds uittekenen.

Nico Steenbergen boordstudio
Collectie: Steenbergen

De opnames duren lang. Het is geen uitzondering als de twee banden rond een uur of drie in de ochtend in een van de waterdichte tonnen worden gestopt. Dan is het wachten op Wim Pruin die de tonnen naar Scheveningen rijdt voor de tender van vrijdag. Die vaart niet altijd. Met heel slecht weer blijft die voor de kant. Dan wordt zaterdagochtend nog een poging gedaan en bij zwaar weer komt de tender niet langs, maar blijft ze achter de Mebo II liggen. De tonnen met de tapes worden dan met een lijn, door het water, naar binnen gehaald. Soms komen ze maar net op tijd.

Na een tijdje begint deze werkwijze wat te knellen. Het risico dat onderdelen van het programma op zaterdagochtend zijn ingehaald door de actualiteit wordt steeds groter. En oud nieuws willen ze niet bij het Algemeen Dagblad. En dus moet er ruimte komen voor echt nieuws. Van zaterdag dus. Die ruimte was snel gevonden.

Nieuwslezers aan boord zouden rond het halve uur twee of drie minuten sportnieuws kunnen lezen. Bleef de vraag: hoe kom je aan dat sportnieuws. De Radionieuwsdienst van het ANP, de grootste leverancier van het RNI nieuws, had op zaterdag meestal niets te melden over sport. De sportredactie van het AD wel. En dus werd een ongebruikelijk middel ingezet.

Nico Steenbergen Foto:OEM

Voor de communicatie met de wal konden we op de Mebo 2 geen gebruik maken van de diensten van Scheveningen Radio. Die PTT organisatie regelde het telefoonverkeer op de Noordzee. En van de PTT mochten we niet bellen. Veronica trouwens ook niet. Dat ging zo ver dat toen kapitein Jan Harteveld in de vroege ochtend van 22 november 1971 via Scheveningen Radio om een reddingboot en een

sleepboot wilde vragen, omdat de ankerketting het had begeven, de dienstdoende telefoniste eerst met haar baas moest overleggen of dat wel kon.

Meister en Bollier verdienden hun geld ondermeer met de verkoop van communicatieapparatuur. Dat was dus ruim voorhanden op het schip. En niet alleen daar. Voor de gesprekken met tenderbedrijf Trip was een soort mobilfoonverbinding opgetuigd die op een, voor die tijd, zeer hoge frequentie werkte. "Die vindt de PTT nooit", moet Bollier hebben gezegd, "daar hebben ze de spullen niet voor"

Aan land werd een apparaat neergezet in het kantoor van Trip aan de dr. Lelykade in Scheveningen. Een tweede stond bij Trip baas Dick Roos thuis aan de Zeekant. En via die verbinding werd elke zaterdagochtend rond half tien contact gelegd met de sportredactie van het AD. Het was erg illegaal, maar het werkte prima en Bollier kreeg gelijk: ze hebben het nooit gevonden.

Algemeen Dagblad Sport en Sportwereld schreef zo een beetje geschiedenis: Het eerste zeezender programma met eigen nieuwsgaring.

Nico Steenbergen.